

DUYURU

DUYURU: 19.09.2018/48

SERMAYENİN KAYBI VE BORCA BATIK OLMA DURUMLARINDA UYULACAK USUL VE ESASLAR

15 Eylül 2018 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan “**6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununun 376 ncı Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ**” ile, sermayenin kaybı veya borca batık olma hallerinin varlığı durumunda Türk Ticaret Kanunu (TTK)’nın 376. maddesi çerçevesinde uyulacak olan usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Yapılan düzenlemenin tamamına yakını TTK’nın yukarıda belirtilen 376. maddesindeki düzenlemeler ile söz konusu maddeye ilişkin madde gerekçelerinin tekrarından ibaret olup, yeni Tebliğin en önemli ve yenilik içeren düzenlemesi, **sermaye kaybı (teknik iflas) ve borca batık olma durumu açısından yapılacak olan değerlendirmede, yabancı para cinsi yükümlülükler** ait kur farkı zararlarının geçici süreyle dikkate alınmayacak olmasıdır.

Buna göre, düzenlemenin geçici 1. maddesi uyarınca, **01.01.2023 tarihine kadar**, TTK’nın 376. maddesi kapsamında sermaye kaybı veya borca batık olma durumuna ilişkin yapılacak olan hesaplamalarda, henüz **ifa edilmemiş yabancı para cinsi yükümlülüklerden doğan kur farkı zararları** dikkate alınmayabilecektir. Böylelikle, son dönemde yaşanan kur dalgalanmaları ve artışları nedeniyle ortaya çıkan kur farkı giderlerinin/zararlarının özkaynaklar üzerinde yarattığı olumsuz etkinin bilançolara yansıtılması ertelenerek şirketlerin iflasa sürüklenmesi engellenmiş ya da en azından tehir edilmesi sağlanmıştır.

Geçici maddenin uygulamasında şu hususlar dikkate alınmalıdır:

- ✚ Geçici madde hükmünden faydalanarak sermaye kaybı veya borca batık durumuna ilişkin hesaplamalarda, ifa edilmemiş yabancı para cinsi yükümlülüklerden doğan kur farkı zararlarını dikkate almayacak olan şirketler, yasal mevzuat (TTK veya vergi mevzuatı) gereği **hazırladıkları finansal tablolarda kur farkı zararlarını normal şekilde dikkate alacaklar ve bu zararlarla ilgili olarak yasal defter kayıtlarında herhangi bir düzeltme kaydı yapmayacaklardır.**
- ✚ Borçlara ait kur farkı zararlarının dikkate alınmaması konusu, tamamen TTK’nın 376. maddesi kapsamında yapılacak olan; **sermaye ve yasal yedeklerin yarısının, üçte ikisinin veya tamamının yitirilip yitirilmediği ile ilgili hesaplamalar açısından geçerli olup**, yasal defterler ve finansal tablolar açısından herhangi bir etkisi veya uygulaması bulunmamaktadır.

- ✚ Sözü edilen hesaplamalarda dikkate alınmayacak kur farkı zararları, sadece banka kredilerinden üzerinden değil **tüm yabancı para yükümlülükleri üzerinden** tespit edilecektir. Ancak kur farkı zararları dışındaki finansman giderleri bu tutara dahil edilmeyecektir.
- ✚ Aktiflerin maliyetine eklenmesi gereken kur farkı zararları, doğrudan yıllık bilançoyu etkilemeyeceğinden geçici maddedeki düzenlemenin kapsama dahil bulunmamaktadır. Ancak maliyete eklenecek kur farkı zararlarının belirlenmesinde, şirketlerin mevcut finansal raporlama çerçevesi (duruma göre TMS/TFRS, BOBİ FRS veya Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği) dikkate alınacaktır.
- ✚ Vergi mevzuatında konuya ilişkin bir düzenleme olmadığından bu çerçevedeki yasal defter kayıtlarında, yılsonu finansal tablolarında (bilanço ve gelir tablosu) ve **buna istinaden hazırlanan beyannamelerde kur farkı zararları dikkate alınmaya devam edecektir.**
- ✚ Dikkate alınmayacak kur farkı zararlarının, hangi tarih aralığındaki kur farkına göre belirleneceği düzenlemede açık şekilde belirlenmemiştir. Bir yandan yabancı para cinsi yükümlülüğün doğduğu tarihteki kur ile son değerlendirme tarihindeki kurun arasındaki farka göre belirleneceği yönünde görüşler bulunmaktadır. Bir diğer görüşe göre ise, son değerlendirme kuru ile önceki dönem sonu kur arasındaki farkın dikkate alınması gerekmektedir. Kanaatimizce, düzenlemeden beklenen amacın tam ve doğru olarak uygulanabilmesi bakımından ilk görüşe göre hareket edilmesi gerekir. Buna göre, henüz itfa edilmemiş borcun alındığı tarihten son değerlendirme tarihine kadar olan kur farkının tamamının zarar olarak dikkate alınmaması gerekecektir.
- ✚ Düzenlemenin lafzından, dikkate alınmayacak olumsuz kur farkının yükümlülüklerden kaynaklanan kur farkları olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre, düzenlemenin yürürlükte olduğu dönemin sonuna kadar yabancı para cinsinden aktiflerde bir azalma olur ve bu azalma dolayısıyla kur farkı zararları ortaya çıkarsa, söz konusu kur farkı zararları TTK 376. maddesi kapsamında yapılacak olan değerlendirmede normal bir zarar olarak dikkate alınmaya devam edilecektir.

Sözü edilen Tebliğ ile yapılan düzenlemenin tamamı, özetle aşağıdaki gibidir.

I. SERMAYE KAYBI

Sermaye kaybı, anonim ve limited şirketler ile sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin son yıllık bilançodan, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının **en az yarısının ya da üçte ikisinin** zarar sebebiyle karşılıksız kalması durumudur. Şirketlerin sermaye kaybı veya borca batık olma durumları, TTK'nın 88. maddesine göre hazırlanacak finansal tablolar esas alınarak belirlenecektir.

A. Genel Kurulun Toplantıya Çağırılması

Sermaye kaybının oluştuğu (son yıllık bilançodan, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının en az yarısının ya da üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı) anlaşıldığı takdirde yönetim organı, **genel kurulu hemen toplantıya** çağıracaktır. Genel kurulun gündem maddeleri arasında, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının karşılıksız kaldığı belirtilecektir. Sözü geçen yönetim organı, anonim şirketlerde yönetim kurulu, limited şirketlerde müdür veya müdürler kurulu, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde yönetici veya yöneticilerdir.

Sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının en az yarısının ya da üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı durumlarda farklı bir gündem ile toplantıya çağrılmış olsa dahi bu husus genel kurulda görülecektir.

B. Sermaye İle Kanuni Yedek Akçeler Toplamının En Az Yarısının Karşılıksız Kalması Halinde Genel Kurul

Sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının en az yarısının karşılıksız kalması halinde yönetim organı, genel kurula uygun gördüğü **iyileştirici önlemleri** sunacaktır. Yönetim organı, son bilançoı genel kurula sunarak şirketin finansal yönden bulunduğu durumu bütün açıklığıyla ve her ortağın anlayabileceği şekilde anlatacaktır. Bu hususta genel kurula rapor da sunulabilecektir.

Yönetim organı, şirketin mali durumundaki kötüleşmeyi ortadan kaldırmak veya en azından etkilerini hafifletmek amacıyla, uygun gördüğü sermayenin tamamlanması, sermaye artırımı, bazı üretim birimlerinin veya bölümlerinin kapatılması ya da küçültülmesi, iştiraklerin satışı, pazarlama sisteminin değiştirilmesi gibi iyileştirici önlemleri **alternatifli ve karşılaştırmalı olarak** aynı genel kurula sunacak ve açıklayacaktır.

Genel kurul, sunulan iyileştirici önlemleri aynen **kabul edebileceği** gibi değiştirerek de kabul edebilecek ya da sunulan önlemler dışında **başka bir önlemin uygulanmasına** karar verebilecektir.

C. Sermaye İle Kanuni Yedek Akçeler Toplamının En Az Üçte İkisinin Zarar Sebebiyle Karşılıksız Kalması Halinde Genel Kurul

Sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının en az üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kalması halinde, toplantıya çağrılan **genel kurul;**

- ✚ Sermayenin üçte biri ile yetinilmesine ve TTK'nın 473-475. maddelerine göre sermaye azaltımı yapılmasına,
- ✚ Sermayenin tamamlanmasına,
- ✚ Sermayenin artırılmasına,

karar verebilecektir.

1) Sermayenin Azaltılması

Sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının en az üçte ikisi zarar sebebiyle karşılıksız kalan şirketin genel kurulu, sermayenin **üçte biriyle yetinmeye** karar verdiği takdirde sermaye azaltımı TTK'nın 473-475. maddelerine göre yapılacaktır. Bu madde kapsamında yapılacak sermaye azaltımında yönetim organı, alacaklıları çağdırmaktan ve bunların haklarının ödenmesinden veya teminat altına alınmasından **vazgeçebilecektir**.

2) Sermayenin Tamamlanması

Sermayenin tamamlanması, bilanço açıklarının ortakların tamamı veya bazı ortaklar tarafından kapatılmasıdır. Kanuni yedek akçelerin yitirilen kısımlarının tamamlanmasına gerek bulunmamaktadır. Sermayenin tamamlanmasına karar verilmesi halinde, **her ortak** zarar sebebiyle karşılıksız kalan tutarı kapatacak miktarda parayı vermekle yükümlü olacaktır. Her ortak, payı oranında tamamlamaya katılabilecek olup **verdiğini geri alamayacaktır**. Bu yükümlülük, sermaye konulması veya borç verilmesi niteliğinde olmayıp **karşılıksız** olacaktır. Ayrıca yapılan ödemeler, gelecekte yapılacak sermaye artırımına mahsuben bir avans olarak nitelendirilmeyecektir.

Sermayenin tamamlanmasında, anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler bakımından TTK'nın 421. maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi, limited şirketler bakımından ise 603 ve devamı maddeleri uygulanacaktır. Sermayenin tamamlanamaması, bazı ortakların kendi istekleriyle tamamlama yapmasına engel oluşturmayacaktır.

Bilanço zararlarının kapatılması için getirilen yükümlülükler uyarınca yapılan ödemeler öz kaynaklar içerisinde **sermaye tamamlama fonu** hesabında toplanacak ve bu hesapta takip edilecektir.

3) Sermayenin Artırılması

Genel kurul tarafından;

- ✚ Sermayenin zarar sonucu ortaya çıkan kayıp kadar azaltılması ile birlikte eş zamanlı olarak **istenilen tutarda** artırımına karar verilebilecektir. Sermayenin azaltılması işlemi ile birlikte eş zamanlı sermaye artırımında artırılan sermayenin **en az dörtte birinin** ödenmesi şarttır.
- ✚ Sermayenin zarar sonucu ortaya çıkan kayıp kadar azaltılması yoluna gidilmeden sermaye artırımına karar verilebilecektir. Bu şekilde yapılacak sermaye artırımında sermayenin **en az yarısını karşılayacak tutarın** tescilden önce ödenmesi zorunludur.

4) Genel Kurulun Gerekli Tedbirlerden Birini Almaması

Sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kalması halinde, genel kurulun, işbu Duyuru konusu Tebliğ'in 7. maddesinde belirtilen (yukarıda

açıklanan) tedbirlerden birine karar vermemesi halinde **şirket kendiliğinden sona erecektir**. Bu şekilde sona eren şirketin tasfiye işlemleri, TTK'nın 536 ve devamı maddelerine göre yürütülecektir.

II. SERMAYE İLE KANUNİ YEDEK AKÇELER TOPLAMININ TAMAMININ KARŞILIKSIZ KALMASI

Sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının tamamının karşılıksız kalması sonucu şirketin aktiflerinin borçlarını karşılayamaması hali, **borca batık** olarak tanımlanmaktadır. Borca batık durumda olmanın işaretleri, yıllık ve ara dönem finansal tablolardan, denetime tabi şirketlerde denetim raporlarından, erken teşhis komitesinin raporlarından, yönetim organının belirlemelerinden ortaya çıkabilecektir.

Şirketlerin borca batık olma durumları, TTK'nın 88. maddesine göre hazırlanacak finansal tablolar esas alınarak belirlenecektir. Şirketin borca batık durumda bulunduğu şüphesini uyandıran **işaretler varsa**, yönetim organı, aktiflerin hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de muhtemel satış fiyatları üzerinden bir **ara bilanço** çıkartacaktır.

Yönetim organı, hem işletmenin devamlılığı esasına hem de aktiflerin muhtemel satış değerlerine göre çıkarılan ara bilanço üzerinden aktiflerin şirket alacaklarını karşılamaya yetmediğine karar vermesi ve işbu Duyuru konusu Tebliğ'in 7. maddesinde belirtilen tedbirleri almaması halinde **şirketin iflası için mahkemeye başvuracaktır**.

III. DİĞER HUSUSLAR

A. Esas Alınacak Finansal Tablolar

Şirketlerin sermaye kaybı veya borca batık olma durumları, TTK'nın 88. maddesine göre hazırlanacak finansal tablolar esas alınarak belirlenecektir. Finansal tabloların düzenlenmesinde ihtiyari olarak Türkiye Muhasebe Standartlarının uygulanmasının tercih edilmesi halinde, bahsi geçen durum bu şekilde hazırlanan finansal tablolar üzerinden değerlendirilir.

B. Sermayenin Kaybı Veya Borca Batık Olma Durumlarında Birleşme

Sermaye kaybı veya borca batık durumda olan bir şirket, kaybolan sermayeyi karşılayabilecek tutarda serbestçe tasarruf edilebilen özvarlığa sahip bulunan bir şirket ile **birleşebilecektir**.

Birleşmeye taraf olan bir şirketin, sermayesiyle kanuni yedek akçeleri kaybolmuş veya borca batık durumda olması halinde; birleşmeye taraf olan diğer şirketin kaybolan sermayeyi veya borca batıklık durumunu karşılayacak miktarda serbestçe tasarruf edebileceği özvarlığa sahip bulunduğu ve buna ilişkin tutarların, hesap şekli de gösterilerek doğrulandığı veya belirtilen durumların mevcut olmadığının doğrulandığı **yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir raporu** ile ortaya konulacaktır. Devrolunan şirketlerin denetime tabi olması halinde bu rapor, denetime tabi şirketin denetçisi tarafından da hazırlanabilecektir.

C. Kur Farkı Zararlarına İlişkin Geçici Düzenleme

İşbu Duyuru konusu Tebliğ'de yer alan geçici madde uyarınca, **01.01.2023 tarihine kadar**, TTK'nın 376. maddesi kapsamında sermaye kaybı veya borca batık olma durumuna ilişkin yapılan hesaplamalarda, henüz **ifa edilmemiş yabancı para cinsi yükümlülüklerden doğan kur farkı zararları** dikkate alınmayabilecektir. Kur farkı zararlarına yönelik uygulamada dikkate alınacak hususlara yukarıda yer verildiğinden burada tekrar edilmeyecektir.

Saygılarımızla.

